

ност в Дряново се обяснява с широко прилаганата практика за изпращане на жалби и прошения до висшестоящите инстанции и централната власт при лошо управление или неуредици. Как действат местните старейшини в случай, че не одобряват администрацията, четем в рубриката „България“ на в. „Българска дневница“. Редакцията посочва за инициатори на извършвани принудително смени на търновските паши, на които са подчинени мюдюрите, „пановете“ от Елена. „Когато не им е по воля някой си управител „събират от всяко знаменито село [наб.Ст.В.] това окръжие като Беброво, Трявна и Дряново и др. по одного тям подобен старейшина и отиват в Цариград...“²⁰.

Самочувствието на дряновските чорбаджии е своеобразна последица от особения привилигиран статут на града като вакъфско селище. Оттук и пряката намеса на дряновските първенци в административните дела. Улеснява ги и фактът, че българите процентно значително доминират над броя на мюсюлманите. Анонимен дописник на в. „Право“ твърди за „отечеството си“ Дряново: „Това село се състои близо от 700 къщи чисти българи, намират се само до 40 къщи мюсюлмани с една мечет твърде проста и почти разсипана“²¹. В своя дописка главният учител Радко Маринов Радославов съобщава по-различни статистически данни за Дряново: около 600 къщи на 490 венчила българи и 80-90 турски семейства. Неговият колега Христо М. х. Христов в сп. „Училище“ коригира сведенията: около 650 български къщи и 40 мюсюлмански къщи²². Вероятно по-достоверни са данните на неизвестния дряновец и на Христо Максимов. Първият е роден в града, а учителят Хр. Максимов е преселник, оженен за дряновка, докато за Р. Радославов престоят в селището е кратък етап в учителската му кариера и е допустимо да не е подробно запознат с всички свързани с Дряново планински селца и махали.

За вестникарите Дряново е „нашето село“, „градец“ или град, жителите - „нашите селяни“ или „нашите граждани“. Тези варианти са използвани от редакциите едновременно, дори паралелно в един и същи брой на изданията. Неизменно остава твърдението, че то е от главните старопланински селища на Търновски окръг. Дряново е „меркез“ или нахия /по в. „Дунав“/, „мюдирлик“ /по Р. Радославов/. Към него са причислени 9 по-малки села, т.нар. махали и разпръснатите в планината около тях къщи [известни като Дряновските колиби - б. Ст.В.]. Направените в редакцията по данните на Р. Радославов изчисления (съобразени с европейските критерии за среден брой 5 души в едно домакинство) определят нахията като малка, с население 10 685 българи²³. При всички упоменавания на Дряново липсва уточнение за района на местоположението му, примерно Търновски сан-